

มาตรฐานแรงงานไทย

มาตรฐานแรงงาน คืออะไร

คือ กฎเกณฑ์ การปฏิบัติ การใช้แรงงานเกี่ยวกับสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน เช่น ค่าจ้าง ชั่วโมงทำงาน วันหยุด และความปลอดภัยในการทำงาน การมีมาตรฐานแรงงาน เพื่อให้แรงงานได้รับการคุ้มครองอย่างทัดเทียมเสมอภาค ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิต มีความปลอดภัย มีแรงงานสัมพันธ์ที่ดี และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ประเภทของมาตรฐานแรงงาน

มาตรฐานแรงงานแบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ ดังนี้

- * มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ คือ อนุสัญญาและข้อแนะนำ รวมทั้งประกาศอื่นๆ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)
- * มาตรฐานแรงงานตามกฎหมาย คือ ข้อบังคับตามกฎหมาย ได้แก่ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กฎหมายความปลอดภัยในการทำงานและ พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518
- * มาตรฐานแรงงานเอกชน คือ ข้อกำหนดที่ประกาศใช้โดยองค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มธุรกิจ และผู้ผลิตสินค้า ได้แก่ SA 8000 WRAPETI ฯลฯ รวมทั้งหลักปฏิบัติของผู้ผลิต เช่น อดิตาส-ชาโลมอน ไนกี้ และ วอลท์ ดิสเนย์ ฯลฯ

มาตรฐานแรงงานที่สถานประกอบการควรจัดทำ

- * มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย มรท. 8001-2546 (Thai Labor-Standard : TLS 8001-2546) เป็นมาตรฐานที่จัดทำโดยภาครัฐร่วมกับเอกชน มาตรฐานแรงงานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Accountability 8000-SA 8000) เหมาะสมกับสถานประกอบการส่งออก
- * มาตรฐานแรงงานว่าด้วยข้อปฏิบัติในสถานที่ทำงาน (Workplace Code of Conduct)
- * มาตรฐานแรงงานว่าด้วยสมาคมสิทธิคนงาน (Worker Rights Consortium Code of Conduct)
- * มาตรฐานแรงงานว่าด้วยหลักจรรยาบรรณของบริษัท ไนกี้ (Nike Code of Ethics) กำหนดขึ้นโดยบริษัทในเครือไนกี้ เหมาะสมกับสถานประกอบการผลิตเครื่องกีฬา
- * มาตรฐานแรงงานว่าด้วยหลักการผลิตที่เป็นสากลทั่วโลก (Mattel Global Manufacturing Principles)
- * มาตรฐานจริยธรรมพื้นฐานทางการค้า (Ethical Trading Initiative (ETI) Standard) (International Council of Toy Industries Code of Business Practice) (ICTI) เหมาะสมกับอุตสาหกรรมผู้ผลิตของเล่นเด็ก
- * มาตรฐานอื่นๆ ที่สถานประกอบการสนใจติดต่อสอบถามได้ที่ สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประโยชน์ของการจัดทำมาตรฐานแรงงาน

มาตรฐานแรงงานเกี่ยวข้องกับการค้าในเวทีโลก โดยปัจจุบันกลุ่มผู้ซื้อรายใหญ่ในสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าและบริการที่ต้องเคารพ สิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงาน โดยได้นำเรื่องมาตรฐานแรงงานมาเป็นเงื่อนไขให้ผู้ผลิตต้องปฏิบัติ หากไม่สามารถกระทำได้ จะยกเลิกสัญญาการสั่งซื้อ

การจัดทำระบบมาตรฐานแรงงานเป็นการสนับสนุนการส่งออก และยังทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน ลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน เกิดขวัญกำลังใจที่จะสร้างผลผลิตอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ การจัดทำมาตรฐานแรงงาน ทำให้มีแนวปฏิบัติในการจัดทำระบบการจัดการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตที่จะสร้างรายได้ให้แก่ลูกจ้าง และสร้างผลกำไรให้แก่สถานประกอบการ และที่สำคัญ คือ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า

การดำเนินการภาครัฐในการช่วยสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการกิจการจัดทำมาตรฐานแรงงานไทย (มรท. 8001-2546) และให้การรับรองโดยออกเอกสารอย่างเป็นทางการที่เป็นหลักฐานว่า มีการปฏิบัติตามสอดคล้องกับที่กำหนด มรท. 8001-2546 ทั้งนี้ เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ใช้แรงงานโดยให้บริการ

5.1 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานแรงงาน

- ☐ จัดทำคู่มือปฏิบัติและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในการจัดทำ มรท. 8001-2546
- ☐ จ้างที่ปรึกษาเข้าดำเนินการพัฒนามาตรฐานแรงงานไทย (มรท. 8001-2546) ในสถานประกอบการกิจการส่งออกตามข้อกำหนดทั้ง 12 ข้อ จนสถานประกอบการมีความพร้อมที่จะรับการตรวจประเมินเพื่อขอการรับรอง โดยสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงานสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ปรึกษาในวงเงินไม่เกินสถานประกอบการละ 73,000บาท

5.2 การรับรอง มรท.8001-2546

- ☐ จัดทำคู่มือเตรียมความพร้อม เพื่อรับการตรวจประเมินรับรองมาตรฐานแรงงานไทย (มรท. 8001-2546)
- ☐ จัดผู้ที่มีความชำนาญทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการตรวจประเมินอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์สากล
- ☐ ให้การรับรองปฏิบัติที่สอดคล้องกับ มรท. 8001-2546 ตามขอบข่ายที่ต้องการ
- ☐ ตรวจสอบติดตามเป็นระยะเพื่อรักษามาตรฐานให้คงอยู่และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น

5.3 ระดับการรับรอง

เพื่อให้มีการพัฒนาเข้าสู่ มรท.8001-2546 อย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามศักยภาพและความพร้อม จึงแบ่งการรับรองเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- ☐ ระดับพื้นฐาน รับรองการปฏิบัติที่สอดคล้องข้อกำหนดมาตรฐานขอบเขตกฎหมาย อายุการรับรอง 1 ปี
- ☐ ระดับสมบูรณ์ รับรองการปฏิบัติที่สอดคล้องมาตรฐานทั้งหมด โดยแบ่งเป็น 4 ชั้น ตามความสามารถในการจัดการเรื่องชั่วโมงการทำงานล่วงเวลา (O.T.)
  - ? ชั้นสูงสุด O.T. ไม่เกิน 12 ชั่วโมง: สัปดาห์อายุการรับรอง 3 ปี
  - ? ชั้นก้าวหน้า O.T. ไม่เกิน 18 ชั่วโมง: สัปดาห์อายุการรับรอง 1ปี
  - ? ชั้นพัฒนา O.T. ไม่เกิน 24 ชั่วโมง: สัปดาห์อายุการรับรอง 1ปี
  - ? ชั้นริเริ่ม O.T. ไม่เกิน 36 ชั่วโมง: สัปดาห์อายุการรับรอง 1ปี

5.4 หลักเกณฑ์การรับรอง

- ☐ สถานประกอบการกิจการจ้างความประสงค์ยื่นคำขอการรับรอง
- ☐ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจัดเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคร่วมกับผู้ชำนาญการภาคเอกชน ตรวจประเมินข้อมูลเอกสารและหลักฐานในสถานประกอบการ
- ☐ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพิจารณาตัดสินให้การรับรองจากผลการตรวจประเมินที่สอดคล้องกับข้อกำหนดในระดับต่างๆ *โดยออกใบรับรองมาตรฐาน มรท.8001-2546 มีอายุ 1 ปี และมีการตรวจติดตามหลังการรับรองอย่างน้อยทุก 6 เดือน*

5.5 ประโยชน์การรับรอง

- ☐ สถานประกอบการกิจการมีหลักประกันที่สร้างความเชื่อมั่นในความรับผิดชอบทางสังคม ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรค และเพิ่มโอกาสทางการค้า
- ☐ เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะช่วยลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินมาตรฐานแรงงานอื่นๆ ที่เป็นเงื่อนไขทางการค้า
- ☐ เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้างซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจในทุกด้าน ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถสร้างผลผลิตได้เต็มศักยภาพ